

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.



MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.



Leto XX.

V Celovcu, 27. junija 1901.

Štev. 26.

Vabilo na naročbo!

Pol leta je zopet poteklo. Zato pa znova vabimo na naročbo „Mir-a“, proseč zlasti one rojake, ki so list naročili le za pol leta ali so z naročnino še na dolgu, da jo čim prej ponové, oziroma poravnajo.

Ob tej priliki tudi prosimo in pozivljamo svoje prijatelje, da delujejo za vsestransko razširjanje našega lista ter mu skušajo pridobiti čim več novih naročnikov. Od vseh strani se vsiljujejo našemu slovenskemu ljudstvu lažnjivi nauki, slaba načela, ki ga odčitujejo njega svetinjam: veri katoliški in slovenski narodnosti! Naloga vseh dobro mislečih je in mora biti, da se temu pogubljivemu toku ustavijo z vsemi močmi. To se pa godi zlasti z vsestranskim razširjanjem dobrega časopisja.

Torej znova na delo, — podpirajte in razširjajte „Mir“!

„Südmark“ in mi. — Zažgite kresove!

Na svetu ima vse svoje nasprotnike, a tudi vsaka stvar dve strani; dobro in slabo stran. Noč in dan, voda in ogenj, veter in skala so si nasprotni stvari. Vse te stvari pa so človeku potrebne in koristne sploh; morejo mu pa tudi biti v škodo. Tudi naše življenje je dvojno: posvetno in duhovno, verno in neverno, krščansko in pogansko. V naši „prosvitljeni temoti“ klanja se mnogo ljudij — da, celi narodi življenju užívanja sveta; z eno besedo — poganskemu življenju. Ker pa so posamezniki te smeri preslabi, spraviti svoja načela do veljave, ustanavljajo v to nakano — društva.

Eno takih društev je — „Südmark“. To društvo je druga roka nemško-narodne požrešnosti. Prva je gotovo nemški „šulverein“, katerega žali bog podpira mnogo „sinov majke Slave“ njim, nam in našim otrokom v škodo, sramoto in — pogubo. V zadnjem „heil-času“ slepe nemške narodnosti pa se je rodila nevarna nam „Südmarka“, katere namen je, izpodrinuti slovenskega kmeta iz svoje zemlje in vzeti mu vero v Boga, in privaditi ga, udati se poganskim šegam in — razvadam. Za te stvari služi danes nemško-narodni kapital; a tudi naprave društva „Südmark“.

Ena teh naprav, h kateri se z gorečnostjo vabijo in pripuščajo tudi otroci (nemška nada!) so takolimenovani „kresi“ ali „Sonnwendfeier“. — Namen teh kresov je edino ta, da se nemško ljudstvo „probudi“, začne in nadaljuje naklonjenost k luteranstvu, poganstvu in kar samo pride — k brezverstvu, katoliško vero pa potisne v kot. Vse druge narode pa da naj smatra Nemec ne le za „manjvredne“ ampak za „ničvredne“, — za narode, kateri naj ali brezpogojno služijo nemškemu narodu, ali pa se naj pokončajo in iztrebijo iz bukev življenja! Tako dela „Südmark“.

Naša smer pa je druga! Podlaga naših podjetij, naših naprav in našega navdušenja je — krščanstvo. Krščanstvo je naš voditelj! Krščanstvo je tisti smodnik, ki je raztrgal vse verige, v katere je bilo človeštvo ukovano po nazorih poganstva. Naravno je tedaj, da častimo in spoštujemo mi Slovenci vse tiste moze, kateri so nam oznanovali resnice naše svete vere — v narodnem jeziku. Prva taka dva krščansko-narodna moza bila sta sveta brata Ciril in Metod, kojih praznik obhajamo na dan 5. julija vsakega leta. Kakor ta dva slovanska svetnika, tudi mi Slovenci ne znamo in ne moremo sovražiti, da, naše srce gre čestokrat v svoji dobrotljivosti tako daleč, da se brez pretiranja more govoriti ne le od ljubezni do bližnjega,

ampak od naše popustljivosti celo nasproti našim brezobzirnim nasprotnikom.

Dolžni smo toraj, takim možem kakor sta bila sv. Ciril in Metod, skazati vso čast, ne le v cerkvi, ampak po vseh naših hribih in planinah. Tam naj gorijo dné 4. julija zvečer naši krščansko-slovenski kresovi v znamenje našega krščansko-katoliškega prepričanja in našega národnega probujenja! Nasprotnikom našim pa s tem ravnanjem vsako leto pokažimo, da: mi smo voda, oni pa pene na njej. Slovenci! Dnó 4. julija zvečer bodi naše geslo: „Ogenj v srce, kresove na hribe!“

F. G.

Tožba nadučitelja A. Dreota v Dobrlivasi zoper kmetico U. Matevžič.

(Konec.)

Dr. Abuja (zastopnik tožitelja Dreota): Zagovornik misli, da more trditi, da ne obstoji ne subjektiven, ne objektiven učin; on se ozira na izjave obtožene in zaključuje, da so se zgodile v okoliščinah, ki izključujejo, da bi se (obtoženka) mogla kaznovati. Kar se tiče postave, sicer opomnim, da bi imel prvi sodnik naložiti kazen ne po § 488, marveč po § 487, zakaj to, kar se je učitelj očitelo, ni samo nečastno dejanje, marveč kaznjivo dejanje s posebno obteževalnimi okoliščinami. To je jedina slaba stran („wunder Punkt“ — ???) prve razsodbe, sicer ni nobene. Kar se tiče dejstva samega, se mora poudarjati, da obtožena po mojem polnem prepričanju ni samo skušala to napačno dejstvo razširiti, marveč je to obrekovanje izmislila, zakaj iz zapisnikov je razvidno, da dekle ničesar ne vé (??), in da je le mati hotela nekaj najti.¹ Neodpustno je za stariše, če se mladoletne otroke h taki stvari napelje, da se vzame spoštovanje nasproti učiteljem in vzgoji.² Ni ji bilo dosti, da je obdolžitev omenila pred jedno osebo; izrekla jo je še tudi nasproti drugi; če je ta vprašala, in je ona to le odgovorila, je to za kazen vse jedno (??), ker bi se sicer moglo zgoditi, da bi se največja razžaljenja ne mogla kaznovati (??). To bi ne bilo v duhu postave.

Navedena razsodba ne spada h današnjemu slučaju. Razlika je, ali sta oče in sin v zaprtem prostoru kaj govorila med seboj, kar je slučajno prišlo v javnost, ali pa kaka oseba z ozirom na javno službo tožitelja govori k ljudem, o katerih vé, da stojé v nekako sumljivem (animoznem) razmerju do tožitelja in da bodo to poročilo porabili, da izpodkopljejo njegov obstanek. (??) — Jaz imam gospo Matevžič za krivo, ker tak otrok ne more dati zanesljivega pojasnila, in ker si pametna oseba nikakor ne more misliti, da bo kak učitelj tako neumen ter bo otrokom kaj takega pravil, in naj je v verskem oziru tudi čisto hladen in še tak prostomislec; najmanj se to more misliti od učitelja, ki je v svoji službi osivel, in ki je od vseh ljudij, katerim je na šoli kaj leželo, zlasti od svojih predstojnikov, dobil najčastnejša spričevala, in ki bi imel zdaj zaradi obrekovanja neke ženske žrtvovati obstanek. Gospa Matevžič ni imela povoda, otroku 6 let kaj verovati; da, ona sama pravi: jaz nisem verjela, in je za to drugo vprašala. Če je potem, ko je drug otrok to potrdil, izrekla tako težko obtožbo zoper neomadeževanega moža, se mora ne samo za gotovo vzeti, da je obtožena res govorila kaj neresničnega, najmanj se mora misliti, da je to hotela še razširiti; da se je to zgodilo z namenom obrekovanja, je jasno. Omenil bi, da je premagano stališče, zastarana teorija, da se mora dokazati „animus injuriandi“ (volja, da je kdo hotel obrekovati); to je isto z zavestjo, da se s kako gotovo besedo žali čast kakega človeka. To zavest pa mora imeti vsak navaden človek. Ona se je morala zavedati, da je žalila čast neke osebe.

¹ Izjava matere in prič, ki so izpovedale pod prisego, pač drugače kažejo nego si tu — domišljuje dr. Abuja!

² Kar se pa v tem slučaju nikakor ni zgodilo, kakor je pokazala že prva obravnava.

Nasprotnik misli, da učin ne obstoji, ker manjka javnost; javnost spada h paragrafu 491, ne pa k 487 in 488. — Vpraša se: ali se more izgovor sprejeti, če se dožene dokaz resnice ali verjetnosti? Iz utemeljevanja ne vemo prav, v kakšnih razmerah so se one besede govorile, ali na javnem prostoru? Prvi sodnik se ni spuščal v razmotrivanje te točke in jaz mislim, po pravici. Če nasprotnik pravi, da more vrsta prič to stvar potrditi, je to kratkomalo v nasprotstvu z važnimi dokazili, ki so se predložila prvi inštanci.

Konstatujem, da je disciplinarni urad (okrajni šolski svet) nadučitelja Dreota spoznal za potrebnou, poizvedovati, da je s tem dognano, kako nevarnost bi mogla imeti ta obdolžitev za tožitelja. V šoli je 27 fantov in 22 deklet³ in dognalo se je, da je samo Lipič potrdil, da je slišal besedo golaž, ali on je bojda v čudni zadregi gledal na tla (!?), med tem ko so drugi učenci prostodušno one besede zanikali. Matevžič je povesnila oči in iz nje ni bilo dobiti nobene besede. S tem ni bilo dosti: Lipič in Matevžič sta se poklicala v šolsko pisarno (!) in tam se jima je prav prijazno in ljubezljivo (!) govorilo, naj se ne bojita in govorita resnico. Tu se je pokazalo: Matevžič je začela jokati se in še le po dolgem (!), ljubezljivem (!) opominovanju (!), naj ostane pri resnici, je rekla, da besede ni slišala v šoli, marveč pri p. d. Korlu v Lovankah.⁴

Torej se zdi, kakor da se je nekaj godilo, to se je spravilo med otroke, in če se taka oseba oprosti, potem se zoper učitelja v njegovem odgovornosti polnem stanju dopusti vse (?). Dejstvo je dokazano tako, da je izključen vsak dvom (??) in z ozirom na to je povsem nepotrebno, da se dopušča kak nov dokaz. Po mojem mnenju je povsem nepotrebno, da se zaslíjšijo taki otroci in klicati jih k sodnji bi se ne strinjalo z vzgojevalnim namenom. (!?)

Če gospod zagovornik pravi, da se zasebnemu tožitelju more taka beseda pripisovati, in če se sklicuje na nek izrek, ki ga je bajé storil zasebni tožitelj, bi rekel, da je to za nas brez pomena; to se je še le po zagovarjanju spravilo na dan; to bi morala gospa Matevžič vedeti, in sicer takrat, ko je govorila one besede; potem bi imelo smisel, to s stvarjo spraviti v zvezo. Okoliščine, na katere ljudje ob času dejanja niso mislili, so povsem brezpomembne. Ne morem priznati, da bi bili predlogi primerni; tudi ni na tem družega, kakor zlovoljno besedičenje; na besedah samih ni kaj. Nihče, če je še tako veren, ne more zanikati, da je bil nauk, katerega je Jezus pridigal, izvanredno moder. Če se Jezusu in božanstvu priznava najvišja modrost⁵, to ni zaničevalno zoper Boga-človeka; a v besede se je nekaj dalo, kar ni v njih. Ker je učitelj govoril o Jezusu kot o modrem možu,⁶ je Boga tajil; to je način, ki ga ne morem priznati in ki ni brez ugovora.

Predlog, da se postopanje ustavi, ni prav; obtožena ni vložila ničnostne pritožbe, marveč priziv. Ne gre, da se po tednih navedejo ničnostni uzroki; ničnost bi se morala zglasiti v osmih dneh. V ostalem more druga inštanca popolnoma prosto razsoditi. — Priziv zoper krivdo je istotako neopravičen (?). Kar se tiče kazni, rekel je nasprotnik: Omikanemu človeku naj zadostuje, da je po obsodbi dobil zadostilo. To zna biti. Treba tudi razločevati, ali se to godi proti omikanim ali neomikanim ljudem; in če imam neomikane ljudi za nasprotnike, more biti zadostilo primerno nižji omiki, in menim, da imamo tak slučaj. Imamo opraviti s priprosto kmetico (!); le potem če bo kazen primerna, bo za-njo neprijetna, le potem bo opustila sovražnost zoper učitelja;⁷ če pa se ž njo prizanes-

³ So-li bili tisti dan vsi navzoči?!

⁴ Kaj ima preiskovanje okrajnega šolskega sveta opraviti pri sodnijski obravnavi, kako veljavo naj ima za to, nam je res neumljivo in se nam zdi nedopustno! Gosp. dr. Abuja pa bi naj še dostavil, da Matevžičeva deklacija niti pri Korlu bila ni, in da ta sploh o kakem pogovoru ž njo nič ne vé!!

⁵ Razlika pa je, kako se to stori!

⁶ Zopet pravimo: važno in velika razlika, kako se govori!

⁷ Ali, g. doktor, o kaki sovražnosti niti govor ne more biti!

ljivo ravna, bo si morda še le prav dovolila novo obrekovanje. (?) Kazen zlasti ni drakonična, če se postavimo na stališče postave, in tega stališča ne smemo prezirati, po katerem se taka kaznjiva dejanja kaznujejo z zapornim 1 do 6 mesecev; in drakonično naj je, če se niti četrtinka najnižje kazni dotični osebi ne pripozna? Olajševalna je samo neomadeževanost in deloma priznanje. Svoje krivde pa gospa Matevžič ni spoznala in priznala; na vse mogoče načine je skušala kazni uiti.* Če se temu nasproti pomisli, ali ni nič obteževalnega, kakor je sodil prvi sodnik, moram reči, da se je prvi sodnik motil in da je priziv nadučitelja Dreota upravičen. Gospa Matevžič se je nasproti osebi, ki zasluži spoštovanje („Respektsperson“), obnašala nedostojno. Učitelj je za njo oseba, katero mora spoštovati, in če ji je kaj na vzgoji, bi podpirala učiteljevo delovanje. V nevarnosti pa je tudi učiteljev obstanek, in ne sme se dalje prezirati, kako so se polastili tega slučaja, da se podkoplje njegova eksistenca. — Govornik predloži liste „Mir“, „Slovenec“ in „Landbote“, ki o stvari niso pisali dobrohotno. To je dokaz (??) zato, da je kaznjivo dejanje, katero je storila Matevžič, moglo imeti nedogledne posledice. Gledé na te okoliščine se kazni ne more imenovati drakonična; to je trditev, za katero se ne bo našel niti eden gg. sodnikov. (??) Jaz prosim, da se predlog, naj se obravnava preloži, odkloni, potrdi razsodba prvega sodnika gledé kazni in da se ugodi prizivu (tožitelja) s tem, da se izvanredno mila kazen primerno poviša.

Dr. Rosina: Jaz ugovarjam temu, da se časniki preberó, ker to ne spada h kazenski pravdi. Če zastopnik tožitelja meni, da se navedena razsodba najvišjega sodišča ne vjema s tem slučajem, ga morem pomiriti s tem, da se je tista razsodba izdala tudi v slučaju, o katerem se je moralo soditi najprej po § 488, ki se je moral ob enem pa soditi tudi po § 491.; njegove tozadevne izpeljave se ne vjemajo. Če velespoštovani g. tovariš trdi, da je disciplinarna preiskava kaj dognala, dovoljujem si, o tem malo dvomiti. Kar dožene kaka disciplinarna oblast, za sodnika ne velja kot dognana stvar. Da so otroke zaslišali v šoli in v pisarni, mene in sodnike prav nič ne briga; sodnik mora prepričanje dobiti iz tega, kar se pred njim godi. Iz tega zapisnika si visoki sodni dvor ne bo dobil prepričanje, ker si ga sploh ne more dobiti. Prav složno bi bilo za sodnike, ko bi se kaka stvar mogla rešiti s tem, da se dobi kak disciplinarni akt ter iz njega kaj prebere. Če tožitelj in njegov zastopnik trdita, da si je obtoženka to obdolžitev izmislila, kažem na to, da v celem zapisniku ni kar najmanj konstatirano, da je ona imela kako nasprotstvo (animoziteto) zoper učitelja. Omenim, da je tudi Lipič rekel, da je njegov fant pripovedoval, da je učitelj drugače učil; ni vedel pa, kako.

Jaz ne trdim, da se je ravno v tem smislu rabila beseda „golaž“, da se je otrok navajal, naj besedo izgovori; da se pa je moralo nekaj zgoditi, o tem sem prepričan. Ali je bilo kako kaznjivo dejanje učitelja ali ne, to ni pojasnjeno. Resnica je, da so otroci to pripovedovali in da je gospa mogla to verjeti. Gospa ni obtožila učitelja! Če bi jo bil učitelj poklical pred se in ji rekel: „Vi razširjate nekaj, česar jaz nisem rekel; jaz Vas morem zagotoviti, da tega nisem storil,“ — bila bi žena pomirjena; bilo ji je ležeče le na tem, da ohrani svoje dete nepokvarjeno. Od take ženske ne moremo pričakovati, da kako stvar preudarja z istim razumom, kakor kak odvetnik. — Če g. tovariš trdi, da je „animus injuriandi“ (volja koga žaliti) zastarana teorija, moram kazati na to, da se ga drže tudi v najnovejših razsodbah. Reči se pač more, da je obtoženka, niti ko je govorila z Lipičem, ali s svojo sosedo, storila to v zavesti, da žali učitelja Dreota, ker jo je vodila le skrb za svojega otroka.

Če zastopnik tožitelja hoče uplivati z listi, ter s tem skuša dokazati, da obtoženka zasluži ojustrejšo kazni, v tem ne najdem logične zveze. Ne vem, zakaj bi morala obtoženka trpeti, če se objavi v kakem listu članek, ki je za učitelja Dreota neprijeten.¹⁰ Mene se je tudi dostikrat napadlo, ali mislil sem si: če bi bilo mogoče, se bi list tožil; če pa ni neresnično kar list piše, mora se to trpeti. S pravdo pa listi niso v nobeni zvezi in obtoženka za to nima odgovornosti.

Dr. Abuja: Če zagovornik pravi, da je (obtoženki) bilo na tem, da se njena hči ne pohujša,

* Branila se je pač, kakor vsakdo, kdor vé, da je nedolžen.

¹⁰ To kratkoma ni res! Ti listi, kakor tudi „Kärnt. Zeitung“, so prinesli o prvi obravnavi samo suho, resnično poročilo brez vsakega dostavka, brez vsake opombe! In da listi poročajo o sodnijskih obravnavah, to vendar ni kaj novega! Tudi mi si pravice, resnično poročati tudi o sodnijskih stvareh, ne damo vzeti, bodi potem to dr. Abuji ljubo ali ne! Očitane, da je bilo poročilo „nedobrohotno“, najdoložneje zavračamo!

¹¹ Omenili smo že, da se zoper g. Dreota ni objavil noben članek, marveč se je le suho poročalo o obravnavi pred dobrlovaško sodnijo. To stvar je dr. Abuja povsem po nepotrebnem in menda iz starega „prijateljstva“ do nas, spravil v pravdo.

je to izgovor; če so ji prišli pomisleki, naj bi šla k učitelju in ga vprašala. Učitelj bi imel potem povod, stvar pojasniti. Z listi sem hotel dokazati, kako nevarno je to obriranje; za to ni odgovoren samo urednik, marveč tudi obtoženka (??).

Na to se obravnava preloži, da se zaslišijo otroci.

Koroški deželni zbor.

3. seja, 5. zasedanje dné 17. junija. Ta dan je imel naš deželni zbor 3. sejo v tem zasedanju. Dve seji je imel že pred novim letom. Posl. Umlauf je izročil predlog, ki pozdravlja postavo o novih železnicah, pri katerih naj delujejo zlasti domače moči. Deželni odbor naj se dogovori z drugimi odbori, da se h cesarju pošlje posebno odposlanstvo, da se mu zahvali za potrditev te postave. Deželni odbor izreka zahvalo ministroma Koerberju in Wittek-u, sekijskemu šefu pl. Wurmbu in vsem poslancem, ki so se trudili za postavu. Posl. Umlauf je ta predlog utemeljeval. Posl. Artur Lemiš pravi, da bo predlogu dodal dodatek; investicijski zakon ni kak dar kogarkoli, marveč „odkupna cena za nemško obstrukcijo.“ (No, to je lepo priznanje! Nemci so torej delali obstrukcijo za — nič in se dali — odkupiti! To kaže, za kaj jim je služila obstrukcija!) Predlog se je odkazal juridično-političnemu odseku.

Več poročil deželnega odbora se odkaže odsekom in volijo se odseki. V juridično-politični odsek je izvoljen tudi posl. Jan. Huber, v odsek za preuredbo volilnega reda Fr. Murri. — Posl. Jan. Huber predlaga, naj si 6 poslancev ogleda škodo, ki jo je zadnja povodenj napravila v zilski in dravski dolini, in potem poročajo deželnemu zboru. Predlog se odkloni. (!)

4. seja, dné 18. junija. Odsekom se odkaže več predlogov in poročil deželnega odbora, med drugimi predlog o preuredbi volilnega reda za deželni zbor, o kateri stvari smo poročali že zadnjič.

5. seja, dné 19. junija. Mnogo poročil dež. odbora se zopet odkaže odsekom. Posl. Kotz predlaga, naj se olajša uvoz svinj na Tirolsko in Predarelsko. Posl. Janez Huber predlaga, naj dež. odbor od vlade izposluje uravnavo jezerskega potoka pri rabeljskem jezeru. — Dež. odbor poroča o zidanju nove ceste na južnem bregu vrbskega jezera. Dohodkov za ceste je bilo: Obresti K 15.282-48; darila koroške hranilnice K 330.000; doneski mejašev K 30.000; razni dohodki K 2087-07; posojilo koroške hranilnice K 120.000; predjem iz deželn. zaklada K 58.120-04; vkup K 555.490-39. — Stroški: Za tehnično osobje K 24.165-02; plače K 10.725-82; pisarniški stroški K 3295-02; potovalni stroški in dijete K 17.079-82; stavbeni stroški K 400.213-72; odkup zemljišča K 59.367-62; razno K 9095-03; obresti K 20.883-34. Poročilo se vzame na znanje.

6. seja, dné 20. junija. Več poslancev stavi samostalne predloge. Posl. Kirschner predlaga, naj se poizveduje o škodi, ki jo je napravila zadnja povodenj in naj se oškodovancem pomaga. Enaki predlog krščanskega poslanca Jan. Huberja je bila liberalna večina prej odklonila. Poslanca Kirschner in Kotz se jezita, da so listi to postopanje večine primerno osvetlili. Konečno se predlog odkaže gospodarskemu odseku.

7. seja, dné 21. junija. Razni predlogi se zopet odkazujejo odsekom. Deželni predsednik odgovarja na interpelacijo Jan. Huberja o zadevi planin v kanalski dolini.

Dopisi.

Slovenci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov.

Timenica. (Skrunjenje mrtvih.) Strah in groza spreleti človeka, kar so počenjali trije mladeniči v gostilni pri Pečniku v Timenici na binkošno soboto. Okoli polnoči, ko so izpili pet litrov letošnjega dobrega mošta in tudi več četrt litrov žganja, začeli so ugibati, kateri med njimi imajo največ korajže. Neki Matija Bergman trdi, da je pripravljen tudi ob polnoči prinesiti iz kostenjaka mrtvaško glavo in jo tudi zanesti nazaj. Oba njegova tovariša, Jožef Ladinek in Feliks Urbančič, trdita, da si on tega ne upa storiti. Da pokaže svojo korajžo, prinese Bergman iz kostenjaka mrtvaško glavo ter jo postavi na mizo. Potem bi imel mrtvaško glavo zopet nesti v kostenjak nazaj, a tega ni storil, marveč jo je vrgel le čez zid. Drugi dan so našli glavo na pokopališču. — To početje, bodisi da so ponočni razgrajči delali iz lahkomišljenosti ali zlobnosti, obudilo je največje ogorčenje. Kam pridemo, ko niti mrtvih ne puščajo več pri miru!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Velika umrljivost.) Tukaj vlada letos velika umrljivost; umrlo je v tukajšnji fari že 33 oseb, med njimi 17 otrok,

in izmed otrok jih je umrlo 6 na škrlatici. Zadnji teden je bil posebno žalosten. Dne 11. t. m. so ležale tukaj štiri osebe na parah. G. Novotny-ju, lastniku Robinčijeve vile na Vinogradih, sta umrla na jeden dan dva otroka na škrlatici, jedna osemletna in jedna enoletna deklica. Radi nalezljivosti sta bila ona dva otroka precej že drugi dan ob navzočnosti občinskega redarja pokopana. Ginljivo je bilo videti, kako so občinski uslužbeni prinesli jedno krsto za drugo v mrtvaškem sprevodu. Pokopana sta bila oba otroka v enem grobu. Škrlatica še vedno razsaja.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Olepšanje kraja. — Novi cerkveni kinč.) Pri nas se letos veliko zida; prezidava se stara mežnarija, ki je bila dozda do polovice lesena; imela bo ova kajza zdaj prav prijazna stanovanja, katera se še nadalje dosedanjima strankama v najem pustijo. Celo delo bo stalo petsto goldinarjev. Dalje bo v kratkem sredi naše vasi začel g. Kariž celo na novo zidati prodajalnico. Konečno bo tudi še letos novi lastnik Malarjeve hiše, mlinarski mojster Tom. Skrinar, ovo staro hišo, katera je nekda po ustnem izročilu služila menda kanonikom velikovškega kolegijalnega kapitelja, katerega je sv. Virgilij prvotno tukaj v Št. Rupertu ustanovil, v stanovanje, dal popraviti. Ako bi se še kdo usmilil lesene in trohnele Frandelrove kajže, jo kupil in ali podrl ali pa na novo postavil, potem bi bil naš prijazni kraj prav lep. — Po stari navadi smo tukaj na lepo nedeljo zelo slovesno obhajali procesijo v čast presv. Rešnjega Telesa, katera je po obilni udeležbi ljudstva iz cele okolice, po lepi razvrstitvi procesije in sosebno po krasnem cerkvenem petju gotovo najsijajnejša procesija daleč na okrog. Pri tej slovesnosti smo imeli priliko občudovati dvojni novi kinč, katerega je naša farna cerkev dobila. Pri sv. maši rabil se je prelepi novi mašni plajšč, kateri se je naročil za sto goldinarjev od volila velike dobrotnice naše cerkve, rajne Marije Bogataj p. d. Malarce v Št. Rupertu. Pri procesiji se je pa rabilo prvokrat novo prekrasno nebo. Napravljeno je vse iz belega snova z bogatimi zlatimi čipkami in zelo krasnimi okraski ob stenskih delih. Stalo je novo nebo 154 goldinarjev. Obe stvari so jako okusno napravile č. šolske sestre v Mariboru, tako da jih moremo vsem cerkvenim predstojništvom na Slovenskem najtopleje priporočati.

Hodiše. (Resnica o učiteljski pravdi.) Dolgo se nismo oglasili, čeprav naše najboljše občane po različnih nemških listih neprenehoma napadajo. Zaradi ljubelega miru molčali smo o izidu takozvane učiteljske pravde. Ker pa sedaj menda že ni nam nasprotnega lista v deželi in še celo v sosednih pokrajinah ne, ki bi ne bil prinesel našim učiteljem na ljubo in resnici na kvar pristriženo poročilo, moramo se vendar oglasiti, da natočimo občinstvu pristnega in čistega vina in ga obvarujemo krivičnega mnenja o navedeni pravdi. Res je in nikakor ne mislimo zamolčati, da so g. župan Strauss, g. načelnik krajnega šolskega sveta in gasilnega društva, Habihi, in odbornik krajnega šolskega sveta, Zapotnik p. d. Dvornik, v Šmarjeti dobili neznatne denarne kazni, vendar n i res, da so taisti pravdo popolnoma izgubili. Kdor je prijatelj resnice — med te pa ne štejemo lažnjivega kljukca, ki je svoje zavite dopise po nasprotnih glasilih razmazal — mora tudi odkrito povedati, da je pri celi pravdi zadela najžalostnejša uloga tukajšnjega učitelja, Korlna Hribernika. Ta nesrečni človek je pred par leti nepričakovano in proti svoji volji padel v naš kraj. Za kazni, ne v pohvalo, prestavili so ga sem, ker je ta človekoljubni učitelj postal v prejšnjem kraju nemogoč. Preljubno je pri sv. Primožu ubijal svojim učencem svoje nauke v glave tako, da se je šolski oblasti potrebno zdelo, Hribernikovemu šolskemu delovanju tamkaj napraviti hiter in zanj ne posebno časten konec. Morebiti so gospodje v deželnem šolskem svetu mislili, da bodo Hodiše za Hribernika najbolj pripraven kraj, ter računali pri tem na našo znano potrpežljivost. Dobri namen pa se je razbil ob trdi naravi Hribernikovi, ki mu ne pripušča, da bi z otroci ravnal vsikdar ljubeznivo, kakor bi bila to njegova stanovska dolžnost, in kakor to pričakujejo po pravici stariši, ki mu morajo zaupati svoje ljubljene otroke. Zadnja pravda je spravila prav žalostne stvari na dan. Neovržno se je pred sodnijo dokazalo, da je učitelj Korl Hribernik s celo vrsto njemu v pouk in ne v pretep izročeni otrok prav surovo ravnal. Pod težkim bremenom njega pobijajočih dokazov je Korl Hribernik sam deloma to surovo ravnanje g. sodniku v lice pripoznal in konečno s kislim obrazom na očitane te surovosti oprto svojo tožbo zoper g. župana Straussa odmaknil, ki je bil v tem obziru popolnoma oproščen. Zdržal pa je Hribernik na enakem očitanju temeljujočo tožbo zoper g. Zapotnika p. d. Dvornika in ž njo — korenito pogorel tako, da je tudi Dvornik bil gledé taiste oproščen. Omeniti je še, kako je Korl Hribernik se drznil trditi, da so zgoraj imenovani trije

toženci otroke za zaslišanje napačno poučili. Ta drznost je bila povod tožbe proti njemu in je končala z obsodbo Korla Hribernika na 30 kron. Dokaza, da so bili otroci, ki so pred sodnijo pričali, res h krivemu pričanju zapeljani, Hribernik niti ponudil ni! — Tak je istiniti izid „učiteljske pravde“ in razumen človek se more le čuditi zaslepljenosti dopisnikov nam nasprotnih listov, ki to zadevo v širšo javnost vlačijo, ki more škodovati jedino le njihovemu zaščitanju Korlu Hriberniku. — Konečno bi še pristavili uljudno prošnjo na deželni šolski svet, da naj nam vsaj toliko uslugo stori, kakor starišem pri sv. Primožu, ki so mu še dandanes za odstranjenje Korla Hribernika hvaležni. Enako in večno hvaležnost bode tudi pri nas žel! — Zdaj pa le strupena peresa zopet v roke, hodiški dopisuni, in hinavsko javkajte, da mi sejemo preprič, in previdno prikritje, da ste zopet in zopet bili vi tisti, ki vedno izzivajo. Zapomnite si samo to, da je Korl Hribernik že leta 1897., ko našega čislane župnika, č. g. Žaka, še ni bilo med nami, pričel razdirati, do tje še dosti dobro razmerje med učiteljstvom in ljudstvom s tem, da je tožil med drugimi tudi g. Pavla Aichholzerja, posestnika v Hodišah, ki je vsled te tožbe bil cele tri dni popolnoma po nedolžnem zaprt, kakor je najvišja sodnija na Dunaju sama razsodila!

Spodnji Rož. (Naši lovi.) Dosedaj je imel lov občine Svetnavas g. baron Helldorf v najemu in sicer za letnih 298 kron. Letos se je lov na novo oddajal in sicer na dražbi dné 15. junija pri okrajnem glavarstvu v Celovcu. Na dražbo je prišlo več gospodov; občina se je dražbe udeležila po g. županu Val. Šlemicu in g. svetovalcu Mart. Štihu. Dražba je bila zelo živahna in precej dolgotrajna. Konečno je dobil lov za dōbo pet let zopet baron Helldorf, ki je bil pri dražbi zastopan po svojem oskrbniku, g. Mannerju iz Grebinja. A lov je moral plačati precej dražje, namreč za letnih 705 kron, t. j. vsako leto 407 kron več, nego je občina dobivala doslej. Občina bo toraj v petih letih imela od lova 2035 kron več dobička nego do sedaj. — Omeniti moram še to: Naš stari prijatelj Jožef Krassnigg p. d. Košič je pred oddajo lova zahteval, naj se pri prihodnji seji občinskega odbora stavi na dnevni red predlog, da se občinski lov zopet odda dosedanemu najemniku baronu Helldorfu in sicer za dōbo 10 let za isto ceno. Temu predlogu občinski odbor sevé ni mogel in ni smel pritrditi. Ko je odbor Krassniggov predlog odklonil, je ta zagrozil, da bo občinski odbor odgovoren, če se lov pri dražbi odda za nižjo ceno, nego je bil oddan doslej. No, pokazalo se je, da je p. d. Košič prav slab prerok! Ne samo, da občina ne bo imela izgube, imela bode prav znaten dobiček, namreč, če se vzame dōba 10 let, kakor je hotel Krassnigg, celih 4070 kron. No, g. Krassnigg, vidite sedaj, koliko je bila vredna vaša groznja, in kako bi bil občinski odbor res škodoval občini, če bi bil pritrdil vašemu predlogu. Iz tega se pa tudi zopet vidi, kdo hoče kmetu dobro, in kdo ne! — Isti dan se je pri okr. glavarstvu oddajal lov tudi nekaterih drugih občin. Čudno se nam je zdela, da se je pri občinah Albek, Bistrica v Rožu in Slovenji Plajberg vršila dražba nekako pri zaprtih durih in zdela se je, da so kmetom pri tem precej žugali. Pri občinah Svetna vas in Podljubelj pa je bila dražba pri odprtih durih, prav javna. Zakaj ta razloček?! Ali se nima vsaka dražba vršiti javno? — Lov občine Podljubelj je dobil g. fužinar Voigt za 700 kron; prej je občina dobivala za lov zamo 90 kron! — Lov občine Bistrica je dobil zopet g. baron Helldorf in sicer za celih — 50 kron! Lov pa je ravno tako dober, če ne boljši, kakor oni občine Svetnavas, in vendar je šel za tako nizko ceno! Kako to? Saj je vendar bil pri dražbi navzoč tudi gosp. župan Rinner, ki je pa, kakor znano, uradnik g. barona Helldorffa. Ali se tudi tukaj uresničuje, da nihče ne more dvema gospodoma služiti?!

Slov. Plajberg. (O našem krajnem šolskem svetu.) Kako pristransko ravna naš nemškutarski krajni šolski svet, kaže sledeči slučaj. Kakor druga leta se je tudi letos pred cerkvijo razglasilo, naj se nek gotovi dan zglasijo v šoli tisti stariši, ki hočejo črez poletje svoje otroke oprostiti, kar so dotični stariši sevé tudi storili. Nekemu posestniku pa je naš slavn krajni šolski svet prošnjo, naj se oprostí njegova 13letna hčerka, odbil, in to iz čisto osebnih vzrokov in osebnega nasprotstva. Nesreča je še hotela, da je moral dotični posestnik zaradi bolezni v celovško bolnišnico. Posestnica je zdaj še enkrat prosila šolskega načelnika za oprostitev svoje hčere, a brez uspeha. Posebno se je širokoustil namestnik Jože Lauskar, ter je v nekem prijateljskem pogovoru na opomin, da tako postopanje ni postavno (ker so drugi 12letni učenci oproščeni, zakaj ne 13letna deklica), se izrazil: „postava smo mi in druge postavne ne poznam“. Nato je šla posestnica naravnost v Celovec k okrajnemu šolskemu svetu ter je tam proš-

njo vložila. Prošnja je bila sedaj ugodno rešena, a samo, da je cele tri tedne hodila iz Celovca do Plajberga; pa bi je še ne dobila, da ni naš slavn krajni šolski svet še enkrat podregala ter povedala, da se ne boji še eno pot v Celovec narediti. Nekateri se zdaj sevé kar jeze penijo, ker vedó, da je še kdo višji nad njimi.

Slov. Plajberg. (Kako se je oddajal naš lov.) Dne 15. junija t. l. se je naš občinski lov pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celovcu po dražbi za daljnih pet let v najem oddal. Lovska namjemnina je važen del občinskih dohodkov, vendar se za njo dosedaj naš občinski zastopnik zadosti zmenil. Le tako je bilo mogoče, da je imel bogati tovarnar Voigt naš lov za bornih 90 kron na leto v svojih rokah. Vsakomur, ki naše razmere pozna, se je ta svōtica smešno nizka zdela. Letos so se pa za to reč zavzeli trije naši občani, vsi vrli poštenjaki in národnjaki, namreč Gr. Maurer p. d. Mihalič, Mat. Maurer p. d. Mičič in Jern. Pošnikar p. d. Klosternik. Šli so dné 15. t. m. k dražbi in njihovi požrtvovalnosti se ima občina zahvaliti, da bode lovski najemnik namesto letnih 90 kron plačeval na leto 201 krono od 1. julija t. l. do 1. julija 1906. V vsem skupaj bode torej občina za prihodnjo petletno dōbo dobila 1005 kron, ali 555 kron več kakor v preteklih letih. Ta svōta je takorekoč darilo, katero je občina od navedenih treh posestnikov sprejela. Ti zaslužijo gotovo vse priznanje in zahvalo naših občanov. Nasprotno pa se našemu županu Lauseggerju ne moremo zadosti načuditi, kako je to, da ga ni bilo k dražbi, pri kateri se je šlo za občinsko imetje! Še sam gosp. komisar je pomenljivo povpraševal po njem ter nezadovoljno majal z glavo.

Beljak. (Neznosne razmere na c. kr. državni železnici.) Večina postaj in postajic na progi državne železnice Beljak-Trbiž-Pontabelj ima poleg nemškega tudi slovenski napis; a za slovenska imena se ne briga noben sprevoznik; kličejo samo nemška, kakor če bi slovenskih ne bilo. Ali ni to krivica?! — Sprevozniki na tej progi s slovenskimi potniki ne občujejo v njih jeziku, ker ali ne morejo, ali nečejo, ali pa celo ne smejo. Neštetokrat sem se že vozil po tej progi, a nikdar nisem slišal iz ust kakega sprevoznika le jedne slovenske besede, kljub temu, da je govorilo občinstvo le slovensko. Ali ni to grozna krivica?! — Pa o vsem tem ne nameravam govoriti. Povedati ti hočem vse kaj hujšega. Poslušaj!

Bilo je lansko leto na nekem kolodvoru med Beljakom in Trbižem. Prišlo je več Zilank v predvežje (peron), kjer je zahteval portir vozne listke od njih. Prašale so ga še po neki stvari, a ta se zabregne osorno nad njimi: „Ich verstehe nichts windisch. Reden sie deutsch!“ In ni hotel govoriti z njimi slovensko. Vse to je opazoval iz bližine koroški rodoljub. Ko Zilanke odidejo, stopi k neuljudnemu portirju ter ga vpraša: „Gospod, kako morete trditi, da ne znate slovenščine, ko sem vendar jaz sam že govoril z vami slovensko; saj ste rojen Slovenec!“ Mož osupne in pravi bolj tiho: „Res je, kar pravite; a veste, jaz s potniki slovensko govoriti ne smem. Bilo mi je ukazano, da moram, kedar je slovensko govoriti res neobhodno potrebno, poklicati tolmača; a jaz s slovenskimi strankami ne smem govoriti slovensko.“ (!)

Odkritosrčno povedano sili nam iz peresa beseda, ki jo tak uradnik, ki kaj tako peklensko krivičnega zaukaže, popolnoma zasluži, a bi jo črtal državni pravdnik! — Tako torej: osebi, ki ima največ občeovati s potniki, portirju kolodvora, kjer se vsak dan čuje vsaj od priprostega ljudstva večinoma le slovenska beseda, je od predstojnika prepovedano, govoriti slovensko; in kljub temu, da je rojen Slovenec in zmožen lepe slovenščine, mora v skrajnem slučaju iskati še le slovenskega tolmača; — dà, to je pa že preveč; to ni samo vnebovpijoča krivica, to je že skrajna zlobnost, katere je zmožen le najnestrpnejši nasprotnik slovenskega ljudstva, zlobnost, ki zasluži eksemplarično kazen. Kdo je tako slep, da ne vidi, kam tukaj pes taco moli?! Slovencem se hoče vzeti ves pogum, posluževati se svojega jezika pri železniških uradih; radi bi jih siloma ponemčili. — Lahko bi s tega kolodvora navedli še več slučajev, ki svedočijo, kaka nestrpnost vlada tu proti Slovencem, a za danes naj zadostuje samo ta, ker dovolj jasno kaže, kaj se godi za kulisami. — Na nekem drugem kolodvoru ob ravno isti progi je zahteval pred kratkim zaveden Slovenec vožni listek, posluževaje se slovenskega jezika, a uradnik ga osorno zavrne: „Poglejte, kak napis ima kolodvor; ali ni izključno nemški?“ in začel je modrovati, da je to dovolj jasn dokaz, da se sme tu govoriti le nemško. V pojasnilo omenimo le toliko, da stoji kolodvor v sredi slovenskega prebivalstva, med katerim pa, žal, ne manjka nemškutarjev; vsled žalostnih razmer je neuko in nezavedno ljudstvo seveda primorano lomiti nemščino, kedar ima kaj opraviti na kolodvoru. — Pa ne samo na tej, marveč tudi na gorenjski progi

c. kr. državnih železnic so nam razmere bolj znane, nego bo ljubo izvestnim krogom. Za danes samo nekaj. Na imenovanj progi je večja postaja, katerej načeljuje strasten Nemec. Ondotni železniški služabniki in delavci pa so v veliki večini — če ne sami — Slovenci. Mož, ki jih ima nadzorovati, je pošten, vrl Slovenec in govori s svojimi podložnimi v materinem jeziku. To pa zagrizenemu Nemcu nikakor ni všeč. Opetovano je že zaukazal, da mora govoriti z njimi samo nemško, češ, da vsak že zna toliko blažene nemščine, da ga razume. To je seveda le gola domišljija oholega Nemca. — Tudi se je odločno izrazil, da v pisarni oziroma v blagajni ne mara slišati od svojih podložnih nobene slovenske besede. — Dovolj! Iz navedenega se jasno razvidi, kako žalostne so razmere za nas Slovence pri drž. železnici. — Za Francoze je najet in lepo plačan tolmač, za Slovence pa na njih lastni zemlji ni niti tolmača (Trbiž), ali če pa je uslužbenec sam zmožen slovenščine, je ne sme uporabljati, marveč mora klicati v skrajnem slučaju — tolmača! Kake razmere so to?! Kaj tacega si ne moremo misliti niti v deželi culukafrov. Kako dolgo bo trajalo še to neznosno stanje?! — Prašamo tudi mi prav resno: Ali so slavnemu vodstvu državnih železnic v Beljaku neznane te krivične razmere? In ako so mu znane, ali ne vé za ministerijalno navodilo (Organisationsstatut für österreichische Staatsbahnen § 7.), da morajo uradniki s strankami uljudno ravnati in v domačem jeziku z ljudstvom govoriti? — Dolžnost vsakega rodoljuba je, da sleherno tozadevno krivico objavi, ker ako se le potrpi in molči, lahko mislijo na mero-dajnih mestih, da je vse v najlepšem redu. „Slov.“

Sv. Višarje. (Pošta. — Sneg.) Dobili smo slednjič vendar redno pošto, ki bode vsak dan prinašala in odnašala pisma in drugo. V oskrb jo je vzel gosp. J. Kraner; v njegovi prodajalni uti — ravno pod cerkvijo — je tudi pritrtjen nabiralnik za pisma. Včeraj so prišla pisma prvič uradno na sv. Višarje. — Čez noč od 17. do 18. t. m. je padlo nad 20 centimetrov novega snega, in dné 18. jun. je snežilo neprenehoma naprej, kakor v najhujši zimi. Smreke in mecesni se kar šibé pod težkim snegom. Da smo začeli peči zopet kuriti, ni čudno, ker toplomer kaže v jednomer le par stopinj nad ničlo.

Novičar.

Na Koroškem.

Cesarjev dar. Presvitli cesar je podaril za popravo altarja v farni cerkvi Marija na Zili 600 kron. — Za pogorelce v Kropi na Gorenjskem je dal cesar 4000 kron.

„Česka koč“ pod Grintovcem bode otvorjena prihodnja praznika dné 29. in 30. junija. Za stalno se otvori dné 10. julija. Oprava se letos pomnoži, marsikaj še lepše in složneje uredi, tako da bo ta planinska koč res vzorna. Naj bi noben slovenski hribolazec ne zamudil je obiskati! Na Jezersko pride letos mnogo čeških letovičarjev.

Začetek dela. V petek dné 21. junija se je pričelo delo pri karavanski železnici s primerno slovesnostjo v Podrožici, kjer so začeli vrtati veliki predor.

Povodenj. Kakor kaže, je škoda, ki jo je napravila povodenj minulega tedna v dravski in zilski dolini, zelo velika. Poljski pridelki so večinoma uničeni, pobralo je več mostov, mnogo hiš je bilo v nevarnosti, da jih voda odnese. — V podjurski dolini je napravil globasniški potok veliko škodo. Ne samo, da je že pri Štebnju prestopil visoke bregove in preplaval polje in travnike, je pri Strpni vasi bregove precej daleč razdril, da teče voda sedaj po travnikih. Pomoč je nujno potrebna. G. posl. Muri si je škodo ogledal na licu mesta.

Nove maše. Tukajšnji gg. bogoslovci-novomašniki bodo letos darovali nove maše sledeče dni: Četrtoletniki: 1. G. Janez Arnuš dné 11. avg. v Ptuj, pridiguje č. g. o. Alf. Svet, superijor tam. — 2. G. Avg. Netušil dné 28. jul. v Marjinem Celju; prid. č. g. o. Selevšek, superijor tam. — 3. G. Rik. Pichler dné 4. avg. v Špitalu; prid. č. g. Fr. Guggenberger, dekan tam. — 4. G. K. Wohlandt dné 28. jul. v Marija-Trostu pri Gradcu; pridig. č. g. Fr. Puchas, stolni kaplan. — Tretjeletniki: 1. G. Balt. Gusger dné 11. avg. v Zwickenbergu; prid. č. g. J. Habernig, župnik v Zg. Dravogradu. — 2. G. Ivan Hornböck dné 28. jul. v Št. Janžu v Rožu; prid. č. g. H. Smažik, župnik tam. — 3. G. Fr. Lasser dné 4. avg. pri Elizabetinkah v Celovcu; prid. č. g. špiritual Peter Guglberger, S. J. — 4. G. Jos. Meier dné 4. avg. v Voglah; prid. č. g. Jos. Ortner, župnik tam. — 5. G. Rup. Rotter dné 28. jul. v Črni; prid. č. g. K. Kirchmaier, župnik tam. — 6. Gosp. Janez Serajnik dné 11. avg. v Št. Jakovu v Rožu; prid. č. g. Jos. Zeichen, provizor v Djekšah.

Drobiž. Blizu Sovodnja se je sam utopil 54letni dninar J. Manhart. — Na Gozdanjah je

dné 7. t. m. v gozdu nastal požar, ki je vničil lesa za 220 kron. — V Št. Lorencu v leški dolini se je zastrupil najemnik tamošnjega kopališča A. Grill. Baje ga je ljubosumnost gnala v smrt. — Trgovinska zbornica v Celovcu bode dné 8. julija praznovala 50letnico svojega obstanka.

Po slovenskih deželah.

Cerkvena pesmarica. Kar sem že davno želel, sem vendar enkrat dočkal, namreč izdajo cerkvene pesmarice s sekiricami ali notami za učence slovenskih ljudskih šol, katero je lansko leto zložil in sestavil gospod Danilo Fajgelj v Gorici. Nemci imajo že davno pesmarice za učence, katerih se radi poslužujejo pri šolskih mašah, a Slovenci dosedaj, kolikor mi je znano, take knjižice še niso imeli. Gospod Fajgelj je tedaj ustregel splošni potrebi in želji in mu moramo za to hvaležni biti. Cerkvena pesmarica obsega mašne, obhajilne, Marijine pesmi, potem take, katere se pojejo v cerkvenem letu in slednjič razne pesmi. Knjižica je prav ročna, tisek jako razločen in lep. Cena je nizka; pesmarica za učence stane 40 vin., za organiste 1 K 20 v in se dobi pri vč. g. dr. Fr. Sedej-u v Gorici, ali pa v knjigarni L. Schwentner-ja v Ljubljani. Naj bi ta knjižica pripomogla, da se bodo učenci bolj poprijeli cerkvenega petja!

Križem sveta.

Postava proti kadenju. Japonska vlada je izdala postavo, po kateri se prepoveduje kaditi osebam, ki še niso 20 let stare.

Domači zdravnik.

Deset naukov za ohranjenje zdravja. Iz skušenj slovečega zdravnika (Kodyma) povzamemo pravila njegova za vzdrževanje zdravja in podaljšanje življenja. Te so: 1. Ne dihaj zraka, razun čistega! Vzduh! (zrak) je božji duh! 2. Uživaj le, kedar imaš glad in le, dokler imaš glad! Kjer zmernost ne hodi, tam zahaja zdravnik! 3. Ne pij, razun če imaš (pravo!) žejo, pa le dokler imaš žejo! Blažena voda, ta pameti ne meša! 4. Ohrani svoje telo čisto! Rajše ubogo, samo da je čisto! Glej, da svoje ude navadiš na hladno, a telo da utrdiš! Ako se (mehkužen) večkrat prehladiš, nazadnje dosti dobiš! 6. Ako napenjaš svojega duha, ne zabi zraven na telo! V zdravem telesu zdrava misel! 7. Ne udaj se lenobi! Stojčea voda smrdi! 8. Po delu se nekoliko razvedri. Primerna zabava, pol zdravja! 9. Spavaj le potrebni čas, da si odpočiješ! Kdor hoče mnogo znati, ne sme dolgo spati! 10. Ob času potrebe ne pozabi na dobrega zdravnika! Boljša je nagla pomoč, nego velika nemoč (trpljenje)! Te važne nauke slovaškega zdravnika naj bi si vsakdo zapomnil!

Tržne cene.

V Celovcu, dné 20. junija 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	—	12	50	— konj
rž . . .	9	45	11	81	— pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	48 vprežne vole
oves . . .	5	80	7	25	1 junec
turšica . . .	8	13	10	16	55 krav
pšeno . . .	14	80	18	50	— telci
proso . . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	—	—	—	—	— prascev
leča . . .	—	—	—	—	
ajda . . .	7	50	9	37	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 280 K do 300 K, krave po 140 K do 290 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K 80 v do 6 K 20 v, kisló seno po 4 K — v do 5 K 60 v, slama po 4 K 20 v do 5 K 10 v.

Promet je bil slab.

Velikovec, dné 19. junija. Prignali so: 140 volov, 44 krav, 4 telice, 5 telet. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 54 do 58 kron za meterski cent žive vage, 114 ovc, 72 svinj, 1 kozo. Promet je bil srednje dober. Po ovcah se je zelo popraševalo. Cene dobre.

Spodnji Dravograd, dné 15. junija. Prignali so: 1 konja, 40 pitanih volov, 280 vprežnih volov, 170 juncev, 195 krav, 51 telic. Cena pitanih volov 56 do 58 kron, vprežnih volov 50 do 54 kron za meterski cent žive vage. Sejem je bil slabo obiskan. Promet je bil tudi slab. Kupčija srednja. Kupei so bili iz Štajerskega in Tirolskega. Prihodnji sejem je dné 2. avgusta.

Pliberk, dné 10. junija. Prignali so: 48 konj, 144 pitanih volov, 306 vprežnih volov, 30 juncev, 229 krav 24 telic, 2 teleta, 260 ovc, 18 svinj. Cena pitanih volov 56 do 64 kron, vprežnih volov 50 do 56 kron za meterski cent žive vage. Sejem je bil dobro obiskan. Promet je bil zelo velik. Kupčija je bila dobra. Kupei so bili s Tirolskega, Švice Češkega in iz domačih mest.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vlozna številka; d. ob. = davčna občina.)

Dobrlavas. Dné 1. julija ob 9. uri Glančnikova kmetija, vl. št. 49, d. ob. Incna vas. Cena 6826 kron, najnižja ponudba 4551 kron.

Rožek. Dné 12. julija ob 11. uri, Sandgruberjeva kmetija v Vrbi, h. št. 51, d. ob. Vrba, vl. št. 16. Cena 34.242 kron, najnižja ponudba 18.278 kron.

Sejmovi meseca julija. Dné 2. Železna Kapla, 3. Beljak; 12. Libeliče; 13. Kotlje; 26. Grebinj.

Loterijske številke od 22. junija 1901.

Gradec 90 15 53 67 41
Dunaj 59 80 79 6 85

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Vabila.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu nad Pliberkom napravi svoj letni občni zbor na god sv. Petra in Pavla dné 29. junija 1901 v svoji uradni sobi ob 3. uri popoldne s sledečim vspešnim: 1. Poročilo tajnika. 2. Odobrenje računa za l. 1900. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. Ako zbor ob 3. uri ne bo sklepčen radi premajhnega števila navzočih udov, se bo vršil zbor ob 4. uri brez ozira na število navzočih udov.

Odbor.

Hranilnica in posojilnica v Klečah imela bode v nedeljo dné 30. t. m., ob 1/4. uri popoldne, svoj letni občni zbor s sledečim vspešnim: 1. Poročilo načelnika o poslovanju v pretečenem letu. 2. Volitev odbora. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Razni nasveti. K obilni udeležbi vabi

načelnikstvo.

NAZNANILA.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod moliti navajeni. 100 iztisov velja 40 kr., po pošti prejetih 50 kr.

Oznaniilo.

Podpisani se priporoča slavnemu občinstvu, da ima v svoji zalogi raznovrstnega vina, starega in novega, — tirolea, belega in rudečega, — „negraro“, pristni isterski teran, — vipavsko zadržano vino, — pristno štajersko vino, — pristen nemški „šilher“ — in sicilijansko vino. Tudi so desertna vina v zalogi. Ako se kdo potruji, lahko vino pokusi in izbere. Cene so primerne in nizke. Priporočam se in prosim: podpirajte me!

Z odličnim spoštovanjem

Urh Rožič,

vinotržec in cerkvenik v Pliberku.

Oklic.

A. 18/1
41

Povabijo se vsi, katerim gre kaka tirjatev do zapuščine rajnega gospoda **Matevža Šervicelj-na**, bivšega župnika in komendatorja na Reberci, da naj oglasijo in dokažejo svoje tirjatve tej sodnji pismeno ali ustmeno

do dné 18. julija 1901. l.,

drugače jim do zapuščine, če je s poplačanjem oglašeni dolgov pošla, nobena pravica več ne gre, razun kolikor bi kako zastavno pravico imeli.

V sprejem ustmenih oglasitev določuje se pri tej sodnji dan na 18. julija 1901 ob 9. uri dopoldne.

Upnikom, kateri so svoje tirjatve doslej že pismeno naznanili, ni treba jih vnovič napovedati.

C. kr. okrajna sodnija v Železni Kapli

dné 20. junija 1901.

Krištof.

Najgotovješi in najcenejši nakup

koles (bicikljev) in šivalnih strojev.

Kolesa („Styria“), znana najboljša znamka, in bambusova kolesa od 80 gld. višje. Šivalni stroji od 38 gld. višje z jamčenjem. Stara kolesa se zamenjajo. Že rabljena kolesa vedno najceneje v zalogi. Vse poprave koles in šivalnih strojev najceneje in dobro samo pri

Franco Grundner-ju,

Celovec, Dunajske ulice 10.

Luka Zufer,

mizarski mojster v Celovcu,

Vetrinjska cesta št. 8.

priporoča svoje lastne izdelke likane in druge hišne opreme itd. za nizke cene.

G. Rumpel,

inženjer in stavbeni podjetnik,

Dunaj XIX., Colloredogasse 38,

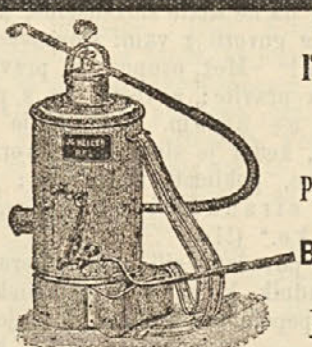
Toplice — Gablonc — Maribor

prejema prva dela, napravljane načrtov in izdelovanje vodovodov, vsakovrstne dovode vode za občine, urade in zasebnike, vpeljevanje vode v hiše, vzdigovanje vode vsake vrste, vodnjake iz betona, zidanje plinarn in kanalizacije.

Najboljša priporočila!

27letna praksa!

Iščejo se prekupevalci.



Patentovane
ročne in nahrbtne škropilnice za
žvepljanje,
delujoče na eno in dve strani.
Patentovani stroji za pokončevanje peronosper
najnovejših sestavov.
Brizgalnice za ogljikov sulfid (injektorji)
zoper filoksero.
Priprave za streljanje zoper točo.
Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje- in vinorejo
pošilja za najnižje tovarniške cene

IG. HELLER, DUNAJ II., Praterstrasse 49.

Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Iščejo se prekupevalci.

Stiskalnice za sadni mošt
za grozdno vino
s stalno delujočim dvojnimi tiskalom in uravnavo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmogljivost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini. Stroji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše samodejne patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najboljši sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.
c. kr. izključlj. privilegirana
tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.
Dunaj, II/1 Taborstrasse št. 71.
Obdarovani z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.
Obširni ceniki in mnoga priznana pisma se delijo zastonj. — Zastopniki in prekupevalci strojev se iščejo.

Ceniki zastonj in poštnine prosto.

